

Изх. № 00-179/30.06.2014 г.

ДО
ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

**Констатации от наблюдението на изборите за представители
в Европейския парламент от Република България,
проведени на 25 май 2014 г.**

Сдружение „Гражданско движение ДНЕС – Общество срещу произвола” участва за първи път с наблюдатели на избори. Като гражданска организация, занимаваща се със защита интересите, свободите и правата на гражданите и като представители на гражданското общество, подадохме заявление за участие в изборите с наблюдатели с цел гарантиране на прозрачността и честността на изборния процес, както и свободата на българските граждани при упражняване на правото им на глас.

Кампанията по набиране на наблюдатели беше организирана изключително на доброволчески признак. Включиха се 8151 членове, симпатизанти и съмишленици на „ДНЕС”, както и членове на партньорски неправителствени организации. Те бяха регистрирани в ЦИК и на практика имахме наблюдатели във всички области и успяхме да покрием над 90% от общините и наблюдавахме изборния процес в 70 % от избирателните секции в цялата страна.

За по-голяма ефективност нашите доброволци юристи изготвиха инструкция за наблюдателите, включваща техните права, какво точно трябва да следят в съответствие и с новия Изборен кодекс, както и чек-листове за регистрация на констатирани нарушения в изборния ден.

Като цяло, наблюдавайки процеса от подаването на заявление за наблюдатели и на база подадени сигнали за констатирани нарушения от цялата страна в самия изборен ден, направихме следните

КОНСТАТАЦИИ:

1. Въпреки изключително краткото време от публикуването на новия Изборен кодекс до изборите, ЦИК подготви изборния процес професионално и всички необходими решения излизаха в изискуемите срокове.
2. Изборният ден протече спокойно и с ниска избирателна активност.
3. ЦИК и РИК реагираха адекватно и своевременно на всички наши обаждания и подадени сигнали за нарушения и за тяхното отстраняване.

4. Констатирахме слабости в подготовката на секционните комисии. На много места в страната не само членовете на комисиите, но и техните председатели не познаваха както Изборния кодекс в частта му за регистрация и участие на наблюдатели, така и решенията на ЦИК, което си обясняваме с кратките срокове за подготовка и обучение. Това доведе до редица проблеми, които преодоляхме едва след намесата на нашите координатори по места и на РИК.
5. От получените 91 сигнали за констатирани нарушения в изборния ден, най-голям дял – 19% са за задържани удостоверения или задържани оригинали и върнати копия, което е доказателство или за непознаване, или за нарушение Изборния кодекс от страна на членовете на СИК. Като пример – в 49 СИК във Враца са задържали удостоверението с мотив, че наблюдателят е длъжен да стои само в тази секция. Подобни проблеми имаше в Трявна, Кърджали, Плевен, Сливен, Ст. Загора и др., а в Монтана задържаха оригиналите и връщаха на наблюдателите копия на удостоверенията. Даже и намесата на РИК реши проблема само частично.
6. Почти толкова – 18% са и сигналите за отказ да се впише наблюдател в протокола с различни мотиви. Най-много сигнали за откази за вписване получихме от секции в Бургас и Кърджали. Имаше сигнали и от 21 СИК в Русе, с. Николово, Златоград и др. От Кърджали постъпиха сигнали за вписване на наблюдателите на хвърчащи листи или с молив, а най-фрапиращият сигнал дойде от 33 СИК във Враца, където отказът е с мотив, че наблюдателят не е представител на политическа партия, участваща в изборите.
7. 17% от сигналите са за отказ за издаване на протоколи на наблюдателите отново по различни причини – членовете на секционните комисии бързат, липса на хартия или тонер, неработещи копирни машини, както и липсващи такива. Още в началото на изборния ден получихме сигнали за недостатъчно хартия в много секции – най-много бяха сигналите от Велико Търново и Ловеч. От РИК ни увериха, че проблемът ще бъде отстранен. В СИК 40 в Димитровград, в с. Козлец и в няколко секции в обл. Ямбол изобщо не са имали копирни устройства. Откази за издаване на протоколи имаше и във Видин – 32 СИК, Монтана, Смолян, Чирпан и др. На много места поради липса на хартия са давали на наблюдателите копия само на част от протоколите – от 1 до 5-6

страници. Има и секционни изборителни комисии в Кърджали, Велики Преслав и др., в които наблюдателите не са били допуснати да присъстват в изборните помещения при броенето на бюлетините. Издаване на протоколи е отказвано на всички наблюдатели, а не само на представителите на „Гражданско движение ДНЕС-Общество срещу произвола“. Същото се отнася и за недопускането при броенето на бюлетините.

8. За слабост в подготовката и работата на СИК говорят и следните сигнали: В Кърджали – струпване на много избиратели в изборните помещения; в Пазарджик в 2 СИК присъствие на много наблюдатели и застъпници от една и съща партия. РИК е реагирала своевременно на сигналите. В секция в Ст. Загора не сравняват номерата на бюлетините с талоните при късането, а в друга секция отново в Ст. Загора първият кочан завършва на 98, а следващия започва от 101.
9. В 72 и 73 секция в Габрово не са били запечатани кутиите, в които се пускат отрязъците с номерата на бюлетините, което е направено след намесата на наблюдателите на „Гражданско движение ДНЕС-Общество срещу произвола“.
10. В редица секции в Габрово представители на политическа партия Атака са искали личните данни на наблюдателите, което е незаконосъобразно и съответно е отказано да им бъдат предоставени както от самите наблюдатели, така и от СИК.
11. Получихме и сигнали, които говорят за опит за манипулация и контролиране на вота:
 - В с. Горан, Ловешко от микробус на политическа партия Атака се раздават консерви, брашно, боб и други хранителни продукти на хората от селото;
 - В Лом, кв. Младост се купуват гласове от ДПС като на сергия;
 - В Монтана в 46 СИК застъпник на ДПС снима влизащите гласоподаватели и след като му е направена забележка от член на СИК е избягал;

- В Монтана в 12 СИК по време на гласуването от телефона на гласоподавателя се чуло как го агитират да гласува за ББЦ. Членове на СИК са го изкарали от тъмната стаичка и са анулирали вота му. Извикани са журналисти.
- В Плевен в училище Анастасия Димитрова тълпи роми гласуват под строй.

12. И тъй като нашата организация за пореден път се ангажира и с оказване на помощ на самотни възрастни трудноподвижни хора, както и граждани с двигателни и зрителни увреждания да стигнат до избирателните секции, за да упражнят конституционното си право да гласуват чрез осигуряване на безплатен транспорт от дома им до секциите и обратно, трябва да се отбележи и факта, че за пореден път повечето секции, включително и отбелязаните като достъпни, са били недостъпни за хора с увреждания и реално без чужда помощ да преодолеят стълбите, те не биха имали практическа възможност да гласуват.

Предложения:

1. Секционните избирателни комисии да се сформират по-рано, за да има достатъчно време за подготовка и обучение на членовете им, което ще гарантира значително намаляване на нарушенията, свързани с непознаването на нормативните документи.
2. Да не се допуска политическите партии да имат и застъпници, и наблюдатели чрез регистриране като такива на неправителствени организации, създадени от съответната партия или свързани с нея. Това ще предотврати една от възможностите за контролиран вот.
3. Да се засилят мерките в борба с търговията с гласове чрез по-добра координация между ЦИК, РИК и органите на МВР и прокуратурата, светкавична реакция при подаване на сигнали за нарушения, както и провеждане от компетентните органи на информационни кампании сред населението за вредата от „изборната търговия” в партньорство с гражданските организации и обществените медии.

4. Регламентирано и гарантирано осигуряване на присъствие на представители на гражданското общество в целия изборен процес, включително при преброяване на бюлетините и изготвяне на изборните протоколи с цел гарантиране прозрачност и честност на изборите и недопускане на неточности и манипулации.

5. Да се провежда по-широка и всеобхватна информационна кампания сред населението от ЦИК за начина на провеждане на изборите и попълването на бюлетините със съдействието на Гражданските организации и обществените медии.

Галина Николова
Председател на УС